

OPONENTSKÝ POSUDOK **rigoróznej práce**

Autor: Mgr. Inž. Łukasz Tomczyk
Názov: Vzdelávaní seniorů v oblasti nových médií
Rozsah: 166 strán + príloha

Socio-demografický vývoj populácie v našom geopolitickom priestore dlhodobo, a vcelku jednoznačne ukazuje, že otázky súvisiace s individuálnou i sociálnou existenciou občanov v staršom veku sa stali reálnym a relevantným problémom. Tento fakt sa vzťahuje v rovnakej miere k oblasti vedeckého poznania ako aj k rovine spoločenskej praxe. Jedným z kľúčových problémov je, v tomto kontexte, segment edukácie seniorov. V žiadnom prípade nemožno povedať, že ide o absolútne novú a neprebádanú problematiku, každopádne však platí, že dynamický vývoj generujúci zmeny v sociálno-ekonomickom, kultúrnom, politickom i edukačnom prostredí legitimizuje opodstatnenosť vedeckých a odborných analýz zameraných na výchovu a vzdelávanie, resp. učenie (sa) seniorov. V týchto súvislostiach vnímam a pozitívne hodnotím aktuálnosť a odbornú závažnosť rigoróznej práce Ł. Tomczyka.

Samotný text vo všeobecnosti charakterizuje premyslená a logická štruktúra. Práca začína analýzou metodologických a terminologických východísk, na ktorú nadväzuje, kontextovo nevyhnutná demografická analýza súčasnej populácie doplnená o prognostické výhľady. Autor sa správne rozhodol do úvodných častí textu zaradiť i charakteristiku jednotlivých atribútov seniorského veku, pričom oceňujem, že táto analýza je spracovaná s orientáciou na procesy učenia. Obsah 1. kapitoly uzatvára prehľad genézy edukácie dospelých, resp. seniorov smerujúci charakteristike univerzít tretieho veku. Hneď na tomto mieste považujem za dôležité upozorniť na skutočnosť, ktorá charakterizuje aj ďalšie časti práce. Ide o serióznu, ale aj korektnú a funkčnú prácu s relevantnou odbornou literatúrou, pričom samostatnú pozornosť si zasluhuje fakt, že autor využil takmer 300 literárnych i elektronických zdrojov. Takýto prístup mu umožnil aj uplatnenie prvkov komparatívnej analýzy, ktorá obohacujú viaceré časti textu.

Ďalšie časti práce sú obsahom koncipované v priamom vzťahu k centrálnej téme práce. Autor v nich venuje pozornosť vplyvu digitálnych technológií na život súčasného človeka so špecifickým zameraním na kategóriu seniorov. Oceňujem, že problematiku uchopil komplexnejšie, teda, že pozornosť venuje pozitívam i negatívam analyzovaného fenoménu (vid' podkapitoly 2.2 a 2.3 – „príklady dobrej praxe“).

- Širším teoretickým dizkuzom je uvedená, podľa môjho názoru, ťažisková časť práce – kapitola č. 3. Autor sa v nej zaoberá didaktickými aspektmi edukácie seniorov so zameraním na ich vzdelávanie v oblasti informačných technológií. Štruktúra vcelku zodpovedá všeobecným metodologickým požiadavkám (od cieľov, cez obsah a procesuálne aspekty, až k organizačnému zabezpečeniu). Domnievam sa však, že podkapitola 3.11 – „Princípy vzdelávania“ mala byť zaradená na úvod tejto state, čo čiastočne platí aj o subkapitole 3.12.2 – „Motivácia“. Naopak oceňujem, že autor venoval samostatnú pozornosť problematike sebvzdelávania (podkapitola 3.6).

Pozitívne hodnotím, že Ľ. Tomczyk do práce zaradil aj samostatnú kapitolu venovanú vzdelávateľom seniorov, v ktorej opäť funkčne skĺbil všeobecné východiská s aplikáciami na špecifické požiadavky vzťahujúce sa na vzdelávateľov v oblasti IT.

Diskusia:

Vo vzťahu k teoretickým otázkam riešenej problematiky žiadam autora o zaujatie stanoviska k nasledovným otázkam:

- 1) Na viacerých miestach práce autor venuje pozornosť terminologickým otázkam (Úvod, s. 31, 32,...). Pýtam sa, aký je jeho názor na geragogiku ako vedu a súčasný stav jej etablovania?
- 2) Autor v práci, okrem iného, pojednáva aj o jednotlivých kategóriách celoživotného učenia (sa) (napr. s. 35-36). V tejto súvislosti píše aj o „informálnom vzdelávaní“ (tamže). Uvedomujúc si limity jazykovej transkripcie, žiadam autora o vysvetlenie.

Záver:

Po posúdení predloženej rigorózneho práce Ľ. Tomczyka konštatujem, že práca **spĺňa** kritériá stanovené pre tento typ prác. Autor preukázal veľmi dobrú orientáciu v riešenej problematike ako aj schopnosť vedecky spracovať odborný edukologický problém. Na základe uvedeného **odporúčam** prácu k obhajobe.

V Banskej Bystrici

15.03.2014

prof. PaedDr. Miroslav Krystoň, CSc.
oponent